

[Poul Dam.]

den i praksis så at sige var bortfaldet ved manglende brug.

Paragraffen findes jo i kapitlet om forbrydelser mod statens — altså den danske stats — selvstændighed og sikkerhed. Til trods herfor handler den om forbrydelser mod visse repræsentanter for fremmede stater. Man kan naturligvis nok forstå, at visse forbrydelser mod sådanne personer kunne stille den danske stat i en penibel situation, men paragraffen vedrører også, og i praksis navnlig, freds- og æreskrænkelser. På dette område finder der jo ellers i de fleste tilfælde privat påtale sted; men hvis et fremmed statsoverhoved f. eks. er blevet fornærmet eller i hvert fald føler sig fornærmet, kan der efter justitsministerens påbud ske offentlig påtale.

Dette virker sandt at sige som et levn fra fortiden. Engang — og det er måske ikke så længe siden, men dog længe nok — var udenrigspolitik forbeholdt en snæver kreds af embedsmænd og toppolitikere. Hvis andre gav udtryk for et personligt standpunkt til begivenheder ude i verden, blev det fordømt som „privat udenrigspolitik“, og en forbilledligt ansvarsbevidst journalist som Nic. Blædel måtte opleve at blive betragtet og betegnet som „en fare for sit land“. Dengang accepterede mange, at myndighederne var på vagt over for det, man kaldte den offentlige debats vildskud, når det gjaldt forholdet til udlandet, d. v. s. navnlig Hitler og co.

Men i dag — efter det sidste slægtleds begivenheder herhjemme som overalt i Europa — burde det være klart, at friheden forsvares bedst af dem, der ikke lægger fingrene imellem. I den tid, da Europa sov, var frelsen og fremtiden hos dem, der i tide sagde fra over for uret og undertrykkelse, hos dem, der ikke lod sig påvirke af noget hensyn til fremmede statsmænds sarte fornømler og dårlige samvittighed, hos dem, der trodsede myndighedernes misforståede høflighed og iver efter for enhver pris at undgå diplomatiske småforviklinger.

Dette kan ikke glemmes. Det hører derfor med til de selvfølgeligste krav til demokratiet i dag, at borgernes ytringsfrihed må være lige så udstrakt, når det drejer sig om andre landes politik, som når det drejer sig om vor egen. Den skal ikke være så ube-

grænset i noget af tilfældene, at der ikke kan gøres noget ansvar gældende, men grænserne og ansvaret skal være ens. Det er ikke tilfældet, så længe der eksisterer straffelovsparagraffer som den omtalte. Den kan alt for let give udenlandske ambassader indtryk af, at de kan stille andre krav til retsvæsenet, end danske borgere ville kunne, og selv om dette indtryk i det aktuelle tilfælde, efter hvad man kan læse i aviserne i eftermiddag, har vist sig at være fejlagtigt, er det ulykkeligt nok, at det overhovedet har kunnet opstå.

Der bør ikke være noget i lovgivningen, som kan hæmme den frie meningsdannelse — heller ikke når det drejer sig om bedømmelsen af fremmede statsmænds overgreb mod grundlæggende menneskerettigheder.

Jeg tillader mig derfor at spørge den højtærede justitsminister, om han vil overveje at foreslå straffelovens § 110 d ophævet.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg er glad for at få lejlighed til at besvare det ærede medlems spørgsmål.

Den regel i straffelovens § 110 d, som det ærede medlem omtalte i sit spørgsmål, bestemmer, at straffen for en række lovovertrædelser, bl. a. æresfornømler, kan forhøjes med indtil det halve, når overtrædelserne begås over for en fremmed stats overhoved eller lederen af en fremmed diplomatisk mission. For straffastsættelsen er bestemmelsen måske ikke af større betydning; de almindelige strafferammer er så rummelige, at de formentlig i sig selv kan give mulighed for en rigtig straffastsættelse også i de sager, § 110 d tager sigte på.

Alligevel er jeg ikke indstillet på at tage spørgsmålet om bestemmelsens ophævelse op til behandling. Der er ikke knyttet nogen betænkeligheder til bestemmelsen. Den hjemler alene domstolene en fakultativ adgang til strafforhøjelse og afskærer dem således ikke i noget tilfælde fra at fastsætte den straf, som efter de konkrete omstændigheder findes rimelig.

Hertil kommer, at bestemmelsen sammen med § 110 e, der bl. a. fastsætter straf for offentlig forhånelse af fremmede nationer, er udslag af et almindeligt anerkendt folkeretligt princip om stateres pligt til at respektere andre stateres ære. Dette princip, hvis betydning for spørgsmålet om diplomaters